

vigyázni kell. El ne törje a kis szárnyait. Nem voltam még képes arra, hogy így megírjam őt. Sosem találtam elég szépnek a szavakat ahhoz, hogy Zsezsét elővarázsoljak az olvasói képzeletből. Nekem pedig az emlékekből. Elsétált az asztalig, valahogyan még a széket is ki tudta húzni magának, aztán leült. Én meg csak figyeltem addig a táncát a mosogató mellől. Amint letette a fenekét a székre, nekiláttam újra a piszkosnak. Gyorsan végeztem vele. Ő tanított meg. Réginek tűnt az emlék, mégsem volt az. Zsezsével minden hónap triplán számított. Mosogatni is csak pár éve tanultam meg tőle. Akkor is megvágta a kezem. Próbáltam bizonyítani, minél gyorsabban végezni a munkával. Végighúztam egy kést az ujjamon.

Felé fordultam, még mindig csak ült. Az asztalra könyökölt és bambult. A kávé sercegése ébresztett fel a csodálatból, utat tört a dobhártyámon át az agyamig. Kitöltöttem egy kis csészébe és Zsezsé elé tettem. Ajándék pusztit is adtam az arcára. Pici mosolyra görbült a szája, de azonnal elrejtette a csésze mögé. A szemét láttam csak. Lángolt. Láttam benne, hogy forr a méregtől. Fáradt volt és rosszkedvű. Láttam rajta, hogy azt várja, hogy megszólaljak, megmozduljak, hogy azonnal kiabálhasson velem. Mindegy volt, miért, csak legyen egy icipici oka rá. Legelsőnek a kenyérben találta meg. Abban a pici szeletben, ami nem is tehetett semmiről, mégis ő lett a cél- és középpont.

- Hagyj már az abajgatással, mit szolgálsz ki mindig, mint egy óvodást?

Válaszra nyílt a szám, de nem jött ki semmi belőle. Nem tudott. Egy hétig nem beszélhetek vele semmit, és most sem tudok. Alig fogunk érintkezni, telefon tabu, közös megegyezés született a magas roaming-díjak miatt, legfeljebb e-mail, de fogalmam sincs, lesz-e lehetőségem internethez jutni. Ausztria, Bécs. Az már nyugat. Jobb az életszínvonal, talán van internet a szállodában. Viszonylag olcsón, persze, mert hiába is szeretem halálosan, a spórolás mindig bennem van. Az uzsorás. Pedig az én családomban nagyon minimális a zsidó vér, messi rokonok voltak azok. Skót meg tudtommal egyáltalán nincs. Mégis azonnal csak a markomból kifolyó pénzhalmokat látom, ha kapok Zsezsétől egy sms-t, és nekem válaszolnom kéne. Láttam, hogy gyűlöl, hogy egyedül hagyom, irigy, hogy megelőztem és még csak magammal sem viszem. Újból a pénz. Nem olcsó, egy kiruccanás Bécsbe, egy hét szállás. Egy embernek téríti a szervezet. És... mégiscsak én vagyok most az elsőkötetes. Nem ő. Ezért irigy. Most direkt el akarja rontani, hogy még én se élvezzem. Hogy majd megaláznak. Hogy utálni fognak. Hogy egy szót sem tudok németül, még ő is jobban beszél, hogyan fogom megértetni magam. Hogy egyedül leszek. Hogy nélküle.

Életem leghosszabb villamosutazása volt. Kéz a kézben mentünk, nekem jobbomon még a bőrönd is ott gurult, szakadásig telepakolva. Hiába, mindig túlkészülöm magam, mert hátha esik, vagy hátha nem, leizzadok, vagy mégsem, így mindig kétszer annyi ruha kerül a poggyászomba, mint ami szükséges. Szóval ráncigálom magam mellett a málhám, szívem felől meg Zsezsé. Az én kezem előrébb, ő csak úgy hajlandó sétálni. Már a legelején kijelentette. Balkezes, és úgy kényelmes neki. Az ő keze viszont alig marad az enyémben. Meg se szorít. Kicsit sem. Utálok, ha egy lány így fogja a kezemet. Közben kinyújtja az ujjait, akár ha szabadulni akarna. Minek fogja akkor? Miért játssza meg magát? Ideges persze, látom én rajta. Rám keni az összes hibát. Végig a villamoson záporoztak rám képzeletbeli szidalmak.

Nem volt nehéz megtalálni a vágányt. A hatalmas fénytábla most is üzemelt, tíz percenként újabb járat információit szolgáltatva. Railjet München. Három óra utazás. Elaludni tilos, elég messze kerülnék az eredeti céltől. Komfortos kis vonat, megéri az árát. Még ha ennyire drága is. Semmi gond, a szervezet megtérít mindent! Ingyen út, ingyen szállás, ingyen koszt, ingyen minden. Egy főre. A meghívott részére. Az én részemre. Ez a hangulat elrontója. Pedig magammal vinném. Felrángatnám most azonnal a vonatra, és együtt robognánk a sógorok országába. Örülnék, ha ő is találkozhatna az irodalmi krémmel, tán még kiadót is találhatna ott. A pénz azonban megint közbeszól, és az álmódosításomat keresztülvágja. Zsezsé arcát látom. Mérgező, de épphogy nem sírja el magát. Fogalmam sem volt, mivel vigasztaljam. Semmi boldogító nem jutott eszembe, mert én sem voltam boldog. Megszakadtam belül. Eltűnt a híres találfonosságom, amiért Zsezsé megszeretett. Lenyeltem a legendás beszélőkémet. És a bosszú bennem is fortyogni kezdett. Mert haragszik rám. Ez az angyal, akiért meghalni is képes volnék, akár most azonnal. Ha kell, a kerekem alá vetem magam! Ő természetesen nem mondja meg, mit csináljak. Amúgy sem tudná, de nem mond semmit sem. Így képzeletben kettészél a vonat. Végül csak kicsúszik belőlem egy mondat, amit az igazság kiprésel.

- Szívecske, én nagyon messze is szeretni foglak téged ugyanúgy, és mindig gondolok rád!

El sem hiszi. Nem fogsz te egy perccet sem, ott mulatsz majd a többi hülye, öntelt művésszel, én meg itthon fogok egyedül semmiféle és szenvedni, miközben te életed legszebb hetét éled. Ha erre gondol, nem találja el. Sosem tudnék nélküle élni. Ha máshogyan nem, legalább az emlékeiből. Rá fogok gondolni, és magamban felépítem az életét. Nélkülem. Merre jár. Mit csinál. Mire gondol. Amíg nem élünk együtt, gyakran játszottam ezt. Filmet vetítettem az agyamba Zsezséről az iskolában, a kocsmában a barátokkal, otthon tanulás közben, családi körben. Mindenhogyan. Biztosan most sem lesz másképpen. Életem legszebb hetét pedig már leéltem. Hacsak nem tudja ő magát felülmúlni. Mindig az ő egyik hete foglalta el ezt a pozíciót. Amikor találkozhattam vele. Náluk otthon, az Alföldön. Aztán ellátogatott hozzánk. Mindkétszer mintha egy álomba csöppentem volna.

Valaki másnak egy gyönyörű álmába. Mellettem volt folyton, én meg csodálhattam őt. Éltem az alkalommal. Akkor is, amikor megismerkedtünk egymás apró hibáival. De ezeket a kis tüskéket elnyelte a szemem, semmi kivétlenül nem találtam Zsezsében. Tökéletes volt nekem, mégis emberi. Amit eddig senki más nem tudott elérni mellettem. A leginkább hétköznapi az volt benne, hogy képes volt elsírni magát. Akár a legkisebb apróságokon is. Nekem ez sosem ment. Még búcsúzáskor sem, amikor pedig annyi fájdalom szakadt fel bennem. Néha eltűnődtem azon is, hogy vajon a rokonaim halálakor képes leszek-e majd zokogni? Nem tudtam elképzelni. Bármennyire szerettem volna. Bármennyire követeli majd az alkalom, és a világ. Az az érzésem támadt, hogy torzszülött vagyok, undorító, a saját szüleim halálát sem tudnám megkönnyezni. Még ha Zsezséről lenne is szó. Azt hiszem, az én szemem kiszáradt. Teljesen. Éppen Zsezséé is száraz. Most nem ember. Egy kőszobor. Mintha egy jelszó lenne, megszólal a kalauz sípja, valahonnan messziről. A szobor erre felém hajol, parancsra ad egy puszit. Hideget, mint ő maga. Kiszáradt. Feltaszít a vonatra kőkarjaival. A szerelvény távolodik a perontól. Zsezsé még gyorsabban tölem. A hátát látom csak. De abból is csak harag és elszántság süt. Sosem láttam ilyen elszántságnak. És határozottnak. Határozottan makacsnak. Azt sem várta meg, hogy a vonatom eltűnjön egy kanyarban, azonnal indult haza. Otthagytott engem, egy vagonban a kétségekkel. Elindultam, hogy helyet keressek magamnak, azok pedig követtek. Egész úton.

El sem hinné az ember, milyen messze van Bécs Budapesttől. Milyen hosszú az út.

Az is lehet, hogy csak nekem tartott tíz évig. Öregedtem és keseredtem a vonaton. Nem bírtam semmit sem csinálni. Csak Zsezsére, meg a reggelre gondolni. Elképzelni se tudtam, hogy mit ronthatam el. Azon kívül, hogy egyedül nyertem meghívást a konferenciára. Emiatt azért mégsem lehet ilyen mérges rám. Féltékeny, jobban mondván. Sosem voltunk féltékenyek a másokra, még akkor sem, ha az irodalmi pálya tele van ilyen és hasonló buktatókkal. Mi meg amióta ismerjük egymást, mindketten erre készültünk. Gőzerővel. Zsezsé kisebb-nagyobb megingásokkal, én folyamatosan a magam közepesen erős szintjén. Nem tudtam magam sohasem e szint fölé helyezni. Gyerekkorom óta küszködtem önértékelési problémákkal, gátlásokkal. Ezért tudtam neki örülni, mikor Zsezsé előbb publikált, mint én. Irigy is voltam akkor, rettentően, mégiscsak megelőzött megint valamiben, bizonyította a nagyobb tehetségét, de csak a versenyszellem miatt tört rám ez a maximalizmus. Amit még a vívás nevelt belém. Magamban tudtam, hogy ő jobban ír, előbb tart, mint én, és valószínűleg mindig is előbb lesz nálam. Legalábbis a gátlások ezt sugallták felém. Most az első kötettel mégiscsak bizonyítottam. Át is vettem a vezetést. Egy picit.

Megrémisztett ez a gondolat. Újra versenyző lettem. Azzal az emberrel kerültem versenybe, akit a legjobban szeretek a világon. Veszélyes versenybe. Talán már nem is szeretem annyira? Lehetetlen! De a kétség már elfogott, megtalált ott a vonaton, és nem mozdult tőlem egy tapodtat sem.

- Szevasz, Samu! Csak hogy megérkezel!

- Szia!- én mindig csak szépen, pontosan. Tudja egy világ. Vagy legalábbis az én világom.

- Egyébként nem késtel semmit, ne aggódj. Csak én tengődöm itt már egy napja.

Jellemző, János is mindig megelőzött. Bár ő csak fizikai értelemben. Akárhová készültünk, ő mindig előbb ért oda. Most egy nap volt kettőnk között a differencia.

- Különben elég unalmas egy város ez, hallod-e?

És elkezdte ecsetelni, milyen Bécs, egy napja. Sosem látta még, de most sem tetszik neki. Biztos az előítéletei a sógorok felé. Nem volt haragtartó ember, bárki megfért hatalmas szívében, de aki a történelemben ártott a népünknek, azt nem szívlelhette. Jani történésznek készült, nem lett belőle. Aztán elment történelemtanárnak. Ott sem maradt sokáig. Szívta magába az írás. Nem tudott tőle elszakadni, bármennyire is akart.

Nem voltam képes Janira figyelni. Egész úton beszélt valamiről, lassan és ízesen, de nekem csak a beton maradt meg az emlékezetemben. Hirtelen ott voltunk, megérkeztünk a hotelbe, bejelentkezés, kulcs, lépcső, ágy. Ott tértem magamhoz legközelebb. Ott, az szállodai ágyon fekvé jöttem rá, hogy mégis minden sikerült. Hiába, hogy utamba állt, ami csak lehetett: a kevés tudás, a nem tökéletes jegyek és érettségi, a visszautasítás az egyetemről, a gyatra nyelvtudás. Mind eltörpült hirtelen, és én ráeszméltem, hogy elértem a célt, itt van a kezemben. Belenéztem a markomba; üres volt. Vártam, csak vártam a csodára, ahogy ott feküdtem az ágyon, de nem tűnt fel semmi az ujjaim között. Rémület uralkodott el rajtam, nem tettem semmit ezzel a kötettel. Sem. Zsezsére gondoltam, aki otthon van. Most is a vizsgáira készül. Neki persze minden sikerült, megvolt a cél, az eszközök, az akarat, a tudás. Tökéletes megoldás. Én voltam a sodródó. Ráadásul a teher is rajtam feküdt, hiszen ki tarthatna el kettőnket, ha nem én. És ha érkezik még valaki a kicsi pesti lakásba? Méregettem, de nem találtam a helyet. Sem a lakásban, sem magamban.

Csak egy hatalmas csecsemőt láttam, aki beszorult az ajtókeretünkbe, és keservesen sír. Zsezse ott áll mellette, és próbálja kiszabadítani. Belefúrtam a párnákba a fejem, és zokogni kezdtem. Nem maradt már lehetőségem.

Hat óra körül riadtam. Kopogtattak, Jani szólt nekem kintről, hogy a fogadás azonnal kezdődik, jó lenne, ha most már elötofnám az orromat. Megfogtam a párnáimat, elrendeztettem. Tényleg nedvesek voltak. Nem láttam már a különbséget álom és valóság között.

Akkor vettem észre újra, mikor már két órája bolyongtam a fogadáson, de sehol nem találtam Zsezset. Ő volt a különbség. Olyan lényt, mint ő, sosem tudtam volna alkotni álmomban. Ő volt a természet aduásza ellenem. Mindent vitt. Főleg a szívem és a lelkem. Most pedig nincs sehol, hazarabolta mindenem magához, elzárta előlem. Itt lehetne. Ő is lehetne elsőkötetes. Ő is végezhetett volna, mégsem tette. Megint tökéletesebben csinálta. Akkorra már mindketten ott leszünk, egy helyen. Mögülem emelkedhet fel, magasabbra. Fájt, hogy ennyire egyedül tud hagyni, hogy letipor, bármibe kezdek, hogy fölöttem áll. Túlságosan jól ismert. Csak a gondolatmeneteim nem érthette. Persze, hogy nem, sose tanult filozófiát. Én sem. Mégis összeraktam magamnak a saját kis agyamat. Zsezse olvasott könyveket, jóval többet, mint én. De sosem volt úgy, hogy magába tudta építeni az író, vagy a szereplőket. Én meg csak ebből éltem. Addig gyúrtem a betűket, míg rá nem leltem arra, amire szükségem volt. A döntéseimre, a gondolataimra, az érzéseimre, az életemre. Így tudtam kirakni Samut.

Egyetlen darabja ennek a kirakósnak, amit a sors tett bele, az Zsezse volt. A helye most ott üreslett egyedül, közepén. Kóvályogtam az emberek között, mind egyforma öltönyben és estélyiben, az egyenruha ilyenkor. Nem találtam semmi különbözöt, semmi szépet, csak ittam, amit éppen felém hozott egy-egy pincér. Sosem tudtam, hogy mi van a pohárban, de néhány italnak egészen jó íze volt. Később már sajnáltam, hogy nem kérdeztem meg a nevüket.

A legjobban talán azért, mert ha tudtam volna, micsodák, nem iszom meg mindet. Másnap úgy tértem magamhoz, hogy azt hittem, meghalok. Valaki egy fejszével hasogatta a koponyám. Persze csak Jani volt az, újra az ajtóval.

- Samu, mi az Isten történt veled, szólalj már meg!- püfölte az ajtót fáradhatatlanul. Összeszedtem a maradék kis erőmet, és eltámolyogtam az ajtóig. Nem tudom, hogyan és mikor került a kezembe a kulcs, de valahogy kinyitottam az ajtót, mire Jani hátrahőkölt.

- Neked aztán csuda szép fejed van. Mikor ébredtél, öregem?

- Te keltettél. Miért, mennyi az idő?

- Egy óra múlt, ember, lekéstél a délelőtti konzultációról és az ebédre is.

Még beszélt valamiről, aztán fejét csóválva és mosolyogva elsétált a folyosón. Azt hiszem, elsőre nem fogtam fel, amit mondott. Megkerestem a karórám, ránéztem a számlapra. Semmit nem láttam, csak homályos, himbálózó foltokat. Közelebb emeltem a szememhez; valóban elmúlt egy óra, negyed kettő volt már.

Miképp sikerült eljutnom az étkezőig, újabb rejtély számomra. Félretett, kihűlt ebéd várt az asztalon, és egy nagy bögre kávé. Hálás tekintettel kerestem Janit, de egy lelket sem láttam a teremben. Csak nekiültem enni, és még a kávé is megittam, gyanakodva. Sosem ittam kávé. Utáltam. Meg nem is egészséges. Még mindig élt bennem valami a gyerekkori egészségmániából. Persze az anticigis Samu megszűnt létezni, de még ő is motoszkált benne, igazán rászokni a dohányzásra nem tudtam.

Hogy ezt az állítást erősítsem, kimentem a teraszra rágyújtani. De nem bírtam elszívni azt az egy szálát sem. Félig elégve dobtam ki a fedett teraszról az esőbe.

Nem történt, nem is történhetett semmi ezen a héten. Nem hagytam. Sőt, jobban meggondolva Zsezse nem hagyta bennem, hogy bármi is történjék. Úgy peregetek az órák, mint a könyv lapjai a szélben. A betűket meg szétfújta ez az orkán.

Arra viszont tisztán vissza tudok emlékezni, amikor Zsezse felhívott. A negyedik napon történt. Valami felolvasás közben. Baromi hangosan rezgett a zsebemben a telefon, utálok, mindig hangosan zizeg. Száz arctalan húsdarab fordult felém. Én meg persze kényelmetlenül éreztem magam. Lenémítottam teljesen, de közben a kijelzőre is pillantottam egy tizedmásodpercnnyire: és megláttam rajta Zsezse nevét. Hallucinálhattam, de továbbra is éreztem, ahogy remeg a zsebemben a készülék. Nem bírtam ki, hangos széknycikorgással felálltam, és száznolcvannégy centis magasságommal kismfordítottam a teremből.

Nagy nehezen találtam csak üres helyet, ahol végre felvehettem Zsezse hívását.

- Szia szívecske, nem számítottam, hogy felhívsz, de azért örülök neki persze, de mondd, hogy mit akarsz, rohannom kéne valahova.

Egy szót sem szólt. Helyette csak azt a keserves zokogást hallottam a távolból, amitől annyira rettegtem. Ami ellen mindig fohászkodtam, mikor fogadtam egy hívását, hogy csak ne sírva kezdjen beszélni, mert nekem szétszakad a szívem azonnal. Felvettem, és csak ezt a keservesen hüppögő, szívfájdítóan szép sírást hallottam.

- Kincsem, mi a baj, mi történt veled?

- Samu, gyere haza kérlek! – alig értettem, a vonal, vagy talán az ő hangja recsegett. Ha sírt, mindig taknyos lett a nózija és aranyos piros.

- Rendben, mindjárt megnézem mit tehetek, kicsim, megyek azonnal, amint tudok – de mikor a második felét mondtam a mondatnak, már zúgott a vonal. Nem szépen, csupán keservesen.

Rohantam a szobámba, laptop felcsap, azonnal Bécs-Budapest járatok időpontjai ugrottak a képernyőn a szemem elé. Az agyamban meg száz könnyörtelemnél is könnyörtelembb baleset és csapás. Szerencsére egyik sem realizálódott Zsezsére. Nem tudtam olyan okot kitalálni, amiért ennyire kétségbe lehet esve. Csak azt tudtam, hogy azonnal szüksége van rám. Rohannom kell haza.

Hat óra múlva érkezhetek legkorábban. Két óra az indulásig, egy átszállás Győrben, onnan egyenes az út. Addig is összepakolhatok, habár ki sem pakoltam igazán. De ami még fontosabb: elbúcsúzhatok Janitól.

Visszaültem a felolvasásra, egy kukkot sem fogtam fel. Ellenben leizzadtam, mintha az őserdőben futnék. Rettegtem.

Jani után siettem, aki már kilépett az ajtón.

- János, várj meg! – esélytelen volt, hogy meghallja, a hangom elvékonyodott a tömeg között. Jani mégis visszafordult, és hozzám sietett.

- Nézd, haza kell utaznom, sürgősen.

- Zseze, igaz? – ez az ember a vesémbé is belelát. Talán alföldi örökség ez a hihetetlen pontos igazságérzet, de tény, hogy mindig rátapintott a lényegre.

- Igen... Nem tudom, nem is sejtem, mi lehet a baj, de érzem, hogy szüksége van rám, és haza kell jutnom...

- Te csak nyugodj meg, mert így vonatra sem tudsz szállni – tette kezét a vállamra. – Én majd beszélek a főszervezővel, és lemondok a költségeid.

- Köszönöm, János, hálásan köszönöm.

- Na, Isten áldjon, remélem hamarosan még... - de nem tudta befejezni a mondatot. Megnedvesedett a szeme és a torka is.

Egy óra késés.

Baleset.

A sors gonosz fintora, hogy pont ma állított a győri vonat útjába egy öngyilkost. Így hét órára módosul a terv. Zseze mobilja kikapcsolva. Semmi esélyem, hogy utolérjem. Szegény kint fog várni rám az állomáson. Még a végén meg is fázik.

Visszahuppantam az ülésekre, és valamiért ezen a szegény szerencsétlenül kezdtem gondolkodni. Aki pont ma akart meghalni. Így aztán biztos nem kerülhet a mennyországba.

Vagy talán pont szerencséje van, s a reinkarnációban hitt!

Ezek szerint épp újjászületik egy másik testben...

A kórházban is hideg volt. Meg fog fájni. A zöldből is hideg áradt. Nem a finom, savanykás almaíz. Hanem keserű, mesterséges dolog, ami hidegebb volt a jégnél. Ráadásul befelé támadott.

A csokor rózsá is lekókadtt a kezemben. Lehet hogy azért is, mert szorongattam. A kezem meg remegett, veszettül.

Ide is nehezen keveredtem el. Alig tudtam magamról valamit, mégis egyszerre hat emberrel telefonáltam, tudakoltam, taxit rendeltem, nyugtattam. Csak én felejtődtem el közben.

Nővérke közeledett felém a folyosóról. Remélem, hogy felém. Reméltem, hogy jó hírről.

- Jó és rossz hírem is van a számára, uram...
- Utálatos egy játék. Hogy mernek ilyen embernek munkát adni egy köztisztviselőben.
- Kezdje a jóval, kérem – nyöszörögtem.
- A feleségének semmi baja. Kisebbségi agyrázkódása volt, de pár nap alatt teljesen felépül belőle. Ezek után mi lehet a rossz?
- De... a gyermekük sajnos... meghalt.

Ültem az ágya mellett, egy kis széken, a virágok tovább hervadtak az arcára az éjjeliszekrényről, és most az ő kezét, a kicsi, meleg kezét szorongattam, szeretettel néztem rá, és tudtam, hogy egy szóval nem fogom említeni neki, soha. A jövőnk végig elkísér majd minket örök utunkon.

(2010. október 7.)

Marosits József köztéri munkája

